

Johann Cothmann Hubert Koen

Disputatio Theologica De Sacra Coena : Consideranda proponens primaria pontificiorum de communione sub una specie argumenta

Rostochii: Pedanus, 1632

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn739723626>

Druck Freier Zugang

Vert. i. St. Neuberger Köln

J. Cöthmann .

R. U. theol. 1632 .

Disputatio Theologica

De

SACRA
COENA

Consideranda proponens pri-
maria pontificiorum de communione
sub una specie argumenta.

De qua

Directore Jehova

PRÆSIDE

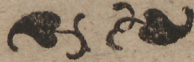
JOHANNE COTHMANNO

S.S. Theol. Licentiato & Professore
publicè

RESPONDEBIT

M. HUBERTUS Köhn
Lubecensis.

in Auditorio Majori 28. Julij.

ROSTOCHII,

Typis exscriptis JOACHIMUS PEDANUS.
Anno M. DC. XXXII.

Matt. 26. v. 27.

Καὶ λαβὼν τὸ πῆλον καὶ διακρίσας ἔδωκεν αὐτοῖς
λέγων πίετε ἐξ αὐτῶ πάντες

Osteaquam disputatione præcedente, Quæstionis: num Eucharistia sub utraq; participanda specie; an verò satis sit sub altera, thesin sententiæ nostræ orthodoxæ præcipuè contemplati sumus. Placet jam cum Deo, ut contraria juxta se posita evidentius elucescant, antithesin ὡς ἐν συνόψει considerare. Ut autem totius negotij in ἀντιθέσει considerandi, certi constituantur limites, Quæstio formanda cui cœu scopo principali, quæcunq; deinceps dicenda sunt, applicanda erunt. Sit ergò?

Quæstio.

Num argumenta pontificorum, in hoc arduo, Testamentum Christi concernente negotio tanti momenti sint, ut tuto illis innisi, & conscientiam nostram, tentati imprimis, tranquillare possimus? N.

I. Quæstio hæc non immeritò movetur, cum enim animavertamus pontificios audacter satis, communionem sub una specie, non tantum palliare ac περιζώμασι quibusdam tegere, sed & planissimè excusare, argumentis & rationibus defensare: hinc non sine causa, quid illa de re statuendum sit, inquiritur.

A 2

2. Jesui

2. Jesuita *Becanus* postquam aliquot sententiæ pontificiæ rationes recensuisset, Tractatu de communione sub utraq; specie p. 306. ejus est audaciæ ut tandem, omnino persistendum esse in sententiâ Catholicorum, concludat.

3. Quamvis autem disputatione antecedente Thraſonica hujus confidentiæ falsitas ex Institutionis Christi verbis, breviter sit demonstrata; ut tamen controversia hæc plenius illustretur, & nondum confirmatorum animi in veritate agnita melius roborentur, ipsorum Adversariorum rationes *συμπερας* videbimus & ad amussim verbi divini appensas, considerabimus.

4. *Bellar.* modernorum pontificiorum *περὶ εὐχαριστίας* Libr. 4. de Sacram. Eucharistiæ cap. 21. pro sententia sua suorumq; confirmanda, scil. in S. Cœnâ, Unam speciem sufficere, *primò* argumentum hoc urget, quia totus Christus sit sub utraq; specie. *Becanus* eandem tibiā inflans tractatu de communione sub utraq; specie cap. 6. p. 332. ait. sub una specie non minus continetur totus Christus quam sub utraq;. Syllogissimus illorum talis est: Si totus Christus continetur sub una specie. Ergo utriusq; speciei sumptio non est necessaria. At prius est verum. Posterius igitur falsitatis argui nequit.

5. Resp. 1. Si discursus hic à *Bellar.* ejusq; assæctis institutus obtinere debet, Christi institutio in totum convellitur; illa enim ratio Adversariorum, non tantum in S Cœnâ Laicorum, sed & Clericorum urgeri posset. Clerici itaq; alterutra specie, debet similiter esse contenti. Illud autem cum ipsi pontificij non admittant Resp. 2. *mysteria* fidei, non ex curta rationis nostræ decempeda; ea namq; immensos religionis agros metiri non possumus, sed ex amussi
verbi

verbi divini, unicè sunt mensuranda. Non enim fas est
sequi cogitationes proprias sed præceptorum Jehovah
memores nos esse oportet. *Num. 15. v. 39, 40.* Ratio no-
stra religionis Christianæ fundamentum non est, igitur
ex illa ceu fundamento fidei nostræ capita æstimanda
non sunt. Captivanda potius est ratio nostra ad obedi-
endum Christo 2. *Cor. 10. v. 5.*

6. Nulla igitur consequentia est: Christus sub u-
traq; specie totus est. Ergo communio sub utraq; spe-
cie non est necessaria. Quod namq; communio sub u-
traq; specie sit necessaria, unicè & in solidum Christi
debetur institutioni, distinctam corporis & sanguinis
servatoris, sub distinctis symbolis sacramentalibus,
manducationem & bibitionem urgenti.

7. Ut autem argumentum hoc Jesuiticum eò meli-
us refutetur, & responsio nostratum magis illustretur,
repetenda est ex superiori disputatione *Thef. 23.* Unio-
nis naturalis & sacramentalis distinctio, Quæ eo colli-
mat quod scil. ex *Unione naturali negotium Eucharisticum*
sive sacramentale, non sit dimeriendum, aliàs non solum ca-
ro & sanguis Christi, sed & anima illius, ac divina na-
tura, partim naturali, partim personali unione sunt u-
nita. Et tamen pontificij animam Christi, divinamq;
ejus naturam, ob unionem illam sacramentalem man-
ducari aut bibi in S. Cœna non afferunt. Cur itaq; solo
rationis discursu, contra expressissima institutionis
Christi verba, ex concomitantia naturali controver-
siam hanc, in solius Christi institutione tantum funda-
tam dimetiuntur?

8. Nec est ut cum Becano quis excipiat. Lutherani, //
inquit, qui fateantur Christum in Eucharistia præsentem

ene, & tamen negant concomitantiam, nec uno res-
pturæ loco refelluntur. Rom. 6. v. 9. Christus resurgens
ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non domi-
nabitur. Nam quæro ex ipsis, an Caro Christi sit sola,
sub specie panis, an coniuncta cum sanguine anima ra-
tionali, & divinitate? si sola est mortua est. At Christus
non moritur, ut inquit Apostolus. Si coniuncta cum,
sanguine, anima & divinitate: jam totus Christus est
sub specie panis quod contendimus. Hæc Becanus.

9. Resp. Caro Christi respectu Unionis naturalis
non est sola sub specie panis, sed quemadmodum Chri-
stus vivus est, ita Caro & Sanguis invicem arctissime
coherent; adeo quidem, ut negato hoc unionis vincu-
lo, Christus vivus esse merito negetur. Quia verò unio
hæc præsentiae Christi sacramentalis, à libera Christi
instituentis, voluntate unice dependens, causa mini-
mè est, idcirco ab unionem hac naturali, ad unionem sa-
cramentalem mala fit illatio. Sicut enim disparium di-
spar est ratio, ita & harum unionum tanquam diversarum,
non est unus constituendus modus.

10. Quibus ita positis Becani, ut & complicum sua
sponte corrui argumentum, cuius robur in hoc discursu
consistit: sub una specie non minus continetur totus
Christus, quam sub utraq;. Ergo in S. Cœnâ sub specie
panis etiam Christi sanguis porrigitur. Item: Christus
non amplius moritur. Ergo in S. Eucharistia sub Una,
specie totus Christus exhibetur. Sæpius autem & ad
nauseam ferme hæctenus dictum est, quid in S. Cœnâ
porrigatur id non ex nostrâ ratione, sed solum ex Christi testa-
mentaria fundatione, tanquam unica totius huius negotij nor-
ma, discendum esse. Illa vero cum pane corpus non san-
guinem:

guinem: cum vino sanguinem non corpus communi-
cantibus sacramentaliter distribui affirmat. Nos ergo
idem, cum & ex eadem institutione Christi assevera-
mus, cerò confisi hunc Magistrum sequentes, ab erro-
re nos fore immunes. Atq; hæc de primo pontificio-
rum argumento dicta sint.

11. *Secundò Bellar.* allegato supra loco *cap. 23.* pro
sententia Catholicorum, ut vocat, corroboranda, ar-
gumentum sumit; quia non major utilitas sumatur ex + "
communione sub utraq; specie, quam sub una. *Becanus*
idem argumentum urget *cap. 7. p. 336.* Resp. collectio-
nem hanc genuino destitutam esse robore, procedit e-
nim ex falsa illa hypothese, quasi in Sacramento Cœnæ
Unione & exhibitione sacramentali, totus Christus
sub una specie communicantibus detur. Quod cum sit,
prævia Christi institutione, falsissimum: hinc non tan-
ta utilitas ex S. Cœnâ mutilata, quam integra percipi-
tur. Imo fatius est à S. Eucharistia planè abstinere,
quam eadem contra Christi testamentariam disposi-
tionem uti.

12. *Attentat equidem Bellar.* assertioni; quod scil.
non major utilitas ex communione sub una quam ex
utraq; specie percipiatur, fidem facere; quia *Iob. 6. v. 58.*
polliceatur Dominus vitam fumentis unam speciem. "
Resp. ratio hæc falso innititur principio, quasi *cap. 6.*
Joh. de S. Cœnâ agat. Cujus assertionis falsitatem, non
tantum quidam Pontificiorum, ut ex Dn. D. Gerhar-
do, Loco de S. Cœnâ videre est, agnoscunt; sed & col-
latio capitis *Iob. 6.* cum Institutionis verbis id eviden-
ter arguit.

13. Nam *Iob. 6.* mentio fit manducationis, præcisè
ad

ad salutem necessariæ, adeo ut non solum adulti sed & infantes ad hanc manducationem obligentur v. 53. quod de sacramentali manducatione dici nequit. Deinde manducatio & bibitio *Ioh. 6.* sempet est salutaris v. 56. 57. 58. sacramentalis non est ejusmodi vide *1. Cor. 11. v. 29.* ut nil dicam manducare & bibere *Ioh. 6.* ipso Christo interprete idem esse quod credere, quemadmodum id versiculorum collatio & verborum æquipollentia luculenter arguit.

14. Postquam enim Judæi v. 34. Christum ut sibi panem istum cœlestem daret rogassent, respondet servator. v. 35. Ego sum panis ille vitæ : qui venit ad me, non esuriet : & qui credit in me non sitiet unquam. Item v. 47. qui confidit mihi habet vitam æternam v. 54. qui edit carnem meam & bibit sanguinem meum habet vitam æternam. Quis hic non animadvertit, edere carnem Christi hoc loco nihil aliud esse, quam in Christum mundi redemptorem credere. Unde ipse Calvinus cap. hoc sextum Johannis de *perpetua fidei manducatione agere*, affirmat. Potest itaq; hoc respectu ad S. Eucharistiã ratione usus & salutaris fructus re ferri; licet de eadem ratione substantiæ non agat, nulla quippe mentio iniicitur materiæ terrenæ, (panis & vini) sine qua tamen sacramentorum integritas non consistit.

15. Nec est, ut quemquam distinctio manducationis & bibitionis offendant in v. 53. 54. 55. 56. Illam enim, & in alijs scripturæ locis inveniri constat, quibus tamen sacramenti S. Cœnæ non iniicitur mentio. vide *Cant. 5. v. 1. Esa. 55. v. 1. 2. proverb. 9. v. 5.* Et quamvis ob allegoriam convivij conf. v. 26. manducationis & bibitionis mentio fiat, quatuor versiculis;

men

men solius aliquot versibus & quidem totidem *vide v.*
50. 51. 52. 53. mentio inijcitur ut innuatur manducationem
hanc fidei, non distinctè Christum, sicuti fit in sacra-
mento S. Coenæ, sed uno intuitu totum apprehendere.
Argumentum ergo adversariorum ex *cap. 6. Joh* de-
sumptum, tanquam à præsentì materia alienum meritò
reijcitur.

16. *Tertium* Bellar. fundamentum ex varijs veteris
Testamenti figuris utpote ligno vitæ *Gen. 2. v. 9.* &
Manna *Ex. 16. v. 8.* ac agno paschali *Ex. 12. v. 8.* & seqq.
depromit, citato super loco *cap. 24.* & probare intendit
ijsdem, non pugnare cum divinis literis, seu cum Chri- //
sti mandato, communionem sub una specie. verba Bel-
lar. hæc sunt: pleræq; figuræ Eucharistiæ manducatio-
nem sub una specie significant non est igitur ullo modo
probabile, Christum imperaturum fuisse communica-
tionem utriusq; speciei: figuratum enim figuræ respon-
dere debet.

17. Resp. ex figuris & parabolis non ducuntur ar-
gumenta, articulos fidei apodicticè confirmantia, nisi
applicatio & explicatio figurarum & parabolarum ab
ipso Spir. S. in scriptura sit ostensa. Alias juxta rece-
ptam Theologorum maximam: Theologia parabolica
sive figurata, non est argumentativa. Mala ergò est
collectio, à figuris veteris Test argumentari, contra ex-
pressam Christi institutionem. Taceo quod hac ratio-
ne non tantum Laicis, sed & clericis una species suffice-
ret. Figuræ enim istæ non minus præfigurare possunt,
S. Coenam Laicorum quam clericorum.

18 Et si figuris res hæc decidenda, cur Bellar. non
profert exemplum Melchisedeci, quod in articulo de

B

facrifi-

sacrificio Missæ utramq; apud Pontificios facit paginam? Ille verò non solum panem sed & vinum protulit. *Gen. 14. v. 18.* Ergo idem in sacra Cœna factitandum, imprimis cum Christi institutio id requirat. Paulus de S. Cœna acturus *1. Cor. 10. v. 16.* figurarum mentionem inijcit *v. 6.* ita tamen ut distinctam cum manducationis tum bibitionis ingerat mentionem *v. 3. 4.* non ergò prima tantum species in usu S. Eucharistias sufficit, sed & secundâ specie, Christi id requirente institutione, opus est. Aliàs sicut corpus sine essentiali aliqua ejus parte integrum non est, sed mutilum & mancum; ita similiter S. Cœna sine calicis benedicti usu & participatione integra non est censenda. Et hæc de tertio Bellar. argumento dixisse sufficiant.

19. *Quartò* Bellar. allegato loco & capite, & ex eo *Beccanus cap. 4.* de communione sub utraq; specie argumentum desumunt ex doctrina & usu Apostolorum. *Act. 2. v. 42.* ubi dicitur: erant perseverantes in doctrina Apostolorum & communicatione, fractione panis & orationibus. Argumentum formari potest tale: *Qua* ratione S. Cœna tempore Apostolorum fuit dispensata Laicis, eodem modo & nunc dispensari debet. At S. Cœna tempore apostolorum dispensata fuit sub una specie. Ergo & nunc eodem modo dispensari debet.

20. *Resp.* Quamvis rationes non contemnendæ sint, locum allegatum, non de S. Cœnâ, sed convictu Christianorum communi accipiendum esse, probantes: præsertim cum *v. 46.* cum *v. 42.* conferimus, ubi citra omnem dubitationem communis Christianorum convictus sive epulum charitativum, exprimitur. Posito tamen non concessio, citatum locum de S. Eucharistia intelli-

intelligendum, usitata scripturæ synecdoche vide *Gen.*
43. v. 31. c. 49. v. 20. Esa. 58. v. 7. Matt. 6. v. 11. Luc. 14. v. 1.
2. Thef. 3. v. 8. qua ex parte totum infertur hic locum
habet. Et ni adversarius illam concesserit, S. Eucharis-
tiam sine vini consecratione celebrari posse statuer,
quod tamen aliàs strenuè negant nobis hic contradi-
centes. Posita verò synecdoche locus hic nil quicquam
Pontificijs patrocinetur.

21. *Bellar.* istum hunc excepturus (qui tamen ne-
quicquam umbone pender) ait: Lucam non describere
quid Apostoli, sed quid populi facerent dum dicit eos
perseverantes fuisse in doctrina Apostolorum & com-
municatione, fractione panis & orationibus. Apostoli
igitur in utraq; specie Eucharistiam consecrabant, sed
populis in una specie ministrabant. Resp. quamvis
Lucas describat quid populus fecerit, hinc tamen mi-
nimè sequitur. Ergò tantum sub una specie S. Eucharis-
tiam accepit. Contrarium namq; textus indicat, dum
dicitur: perseverantes fuisse in doctrina Apostolorum
Quæ verò est illa? Loquatur pro nobis Apostolus
1. Cor. 11. v. 23. 24. Ego accepi à Domino quod & tradidi
vobis, quod Dominus Jesus in ea nocte accepit panem
& postquam gratias egisset fregit ac dixit: accipite edi-
te: Hoc est corpus meum. *v. 25.* ad eundem modum &
poculum per acta Cœna dicens: Hoc poculum Novum
testamentum est in meo sanguine, hoc facite in mei
commemorationem. Hæc clarissima satis sunt, & fre-
mat licet orbis & orbis, in Ecclesia etiam contra infe-
rorum portas permanebunt. Et si quis vel angelus de
cœlo aliam de S. Cœna doctrinam adferret, illi prævio
Apostolo *Gal. 1. v. 8.* anthema diceremus. Tantum igitur

tur hanc agnoscimus Apostolicam doctrinam, quam à Domino acceperunt. Aliam & ab hac diversam freti institutionis Christi claritate, & Apostolica auctoritate magno Zelo repudiamus. Quia enim nos Christi oves profiteremur. Itaq; vocem solum hujus pastoris, non alterius seductoris sequimur *Johan. 10. v. 27.*

22. At nondum quiescit *Bellar.* ut enim thesin suam: populum sub una specie communicasse, confirmaret progreditur allegato loco, inquit: Apostoli in utraq; specie Eucharistiam consecrabant, sed populo in una specie ministrabant. Quod etiam ex eo confirmatur quia plurimi in Hierusalem Christiani erant, qui in illis initijs servabant legalia Moysis, Apostolis permittentibus, ut patet *ex Act. 21.* & ex ijs non nulli usq; ad certum temp⁹ Nazaræi erant, non bibentes vinum &c. Hos autem non credibile est, contra votum suum bibisse de calice Domini, neq; probabile est abstinuisse omnino à communione cum Lucas expressè dicat omnes perseverantes fuisse in doctrina, & communicatione fractionis panis. Hæc *Bellar.*

23. Resp. si vera sunt, quæ de Transubstantiatione disputant pontificij, tum ratio hæc *Bellar.* sua sponte corruet. In S. Coena enim ex hypothesi adversariorum non amplius panis & vinum, sed facta vera mutatione, ut loquitur *Bellar. Libr. 3. de Sacram. Eucharistia cap. 19.* corpus & sanguis Christi tantum adsunt. Alterutrum ergo necessum est concedat *Bellar.* vel argumentum, hoc à Nazaræis desumptum esse nullum: vel Transubstantiationis dogma esse figmentum. Quid hic respondendum sit deliberet aliquis *Bellar. hyperaspites.* Si dixerit accidentia vini permanere. Respondeo, esto, vinum

num tamen non manet. Disputat enim *Bellar. Libr. 3. de Sacram. Eucharisti. cap. 18.* exponens sententiam de Transubstantiatione. Quod scilicet ad veram conversionem requiratur. 1. ut aliquid desinat esse 2. ut aliquid succedat in locum ejus, quod desinit esse. Ex hypothesi ergo *Bellar.* ejusque complicum, res terrena in sacramento S. Coenae desinit esse. Manet itaque quod ante dictum argumentum hoc nervis destitutum, claudicare.

24. Ponamus tamen robur aliquod rationi *Bellarminianae* in esse, ex eo quia vini accidens, (odor, color, sapor) remaneat, respondendum itaque votum *Nazaraeu* fuisse temporale ut ex *Num. 6. v. 5. 6. & Act. 21. v. 26.* patet. Licet ergo tempore voti, vinum non biberint, elapso tamen tempore, à vino planè non abstinuerunt. Fingamus autem fuisse quosdam in primitiva Ecclesia *Nazaraeos*, illi quamdiu tales ad S. Synaxeos usum contra expressam Christi institutionem, nequam fuere admissi. Et licet sub una specie sacramentum S. Coenae hi accepissent, res illa fuisset facti non juris. ubi valet Maxima: non exemplis, sed legibus judicandum est.

25. Et consideret quis in timore Domini, num ceremonialia abrogata, debeant praeferi institutioni Christi ad finem usque mundi duraturae? *1. Cor. 11 v. 26.* Id sine dubio expendens, conscientia enim mille testis, *Bellar.* argumentum hoc concludens inquit: Quare probabilissima conjectura est ideo *Lucam* solum meminisse fractionis panis, quod ab ea sola specie nulli abstinerent. Ubi breviter respondemus: Quicquid probabilissimam conjecturam tantum asseritur illud à nobis per non coniecturam rejicitur. Sola enim conjectura fidem seu fir-

num assensum non parit. Dolendum autem merito est, aliquem in retam ardua niti conjecturis, contra expressissimam servatoris institutionem!

26. Conatur autem Bellar. Theologiam suam conjecturalem magis facere probabilem, dum ita pergit: Unde etiam B. *Paulus 1. Cor. 10. v. 16.* non sine causa de calice dicit: Calix benedictionis, cui benedicimus, de pane autem, panem quem frangimus. Calix enim semper benedicebatur, sed non semper distribuebatur. Resp. loquitur Apostolus de poculo benedicto, quod erat communicatio sanguinis Christi. Malè ergò voce benedictionis probatur, calicem fuisse semper benedictum, sed non semper distributum. Falsitatem namq; hujus assertionis non tantum finis benedictionis, qui erat communicatio arguit, sed & ipsa vox communicatio, repugnat. Ex Apostolo enim rectissime ita colligi potest: Quicquid ita benedicitur, ut sit communicatio, illud semper distribuitur; quid enim aliud est, communicari quam distribui. At juxta Apostolum calix ita benedicitur, ut sit communicatio. Ergo semper fuit distributus.

27. Non vero patrocinantur Bellar. verba Apostoli sequentia *v. 17.* unus panis & unum corpus sumus, qui de uno pane participamus. Nam paulus verba faciens de participatione panis non *exclusivè sed inclusivè* loquitur, id est participationem calicis benedicti non excludit, sed includit, ut ex *v. 21.* hujus capituli constat, cui si *cap. 11. v. 25. 28. 29.* addantur assertio hæc *ὁφθαλμοφανέρως* elucescit.

28. Hinc vulgatus interpres in versione sua, aliquando non tam metaphrasten, quam simul interpretem

tem agens, sensum hunc inclusivum, disertis verbis hoc loco expressit: & de uno calice participamus. Quorum verborum claritatem *Bellar.* perspicuens, vix quo se vertat habet; invenit tamen rimulam quandam, per quam se evasurum arbitratur, inquires: non quamvis lectionem vulgatæ editionis esse recipiendam. Sed esto selectum editionis vulgatæ esse instituendum, fieri enim potest ut ψάλλει aliquod tyotheticum irrepat. At num erratum est tyotheticum, quando tota sententia ita constanter etiam in antiquissimis exemplaribus reperitur? Ita enim in exemplari antiquissimo alacri studio impensis *Anthonij Koburger Nurenberge impresso Anno Dominica incarnationis 1482.* Pridie Calendas Januarias legitur: Unum corpus multi sumus, omnes qui de uno pane & de uno calice participamus. Consentit editio *Roberti Stephani Lutetiae edita Anno. 1545.* regioque privilegio ornata, quæ itidem sensum hunc inclusivum: & de uno calice retinet.

29. Nullius igitur valoris est *Bellar. κρησφύζην* ab editione minus correctæ ad emendatam provocantis, cum ex supra dictis constet editiones vulgatæ versionis correctissimas sensum hunc urgere, & rectè quidem, cum verbis totidem *v. 21.* habeatur & cap. sequenti ex professo urgeatur. Quæ insuper in eodem hoc capite, *Bellar.* fundamenti loco urget ex testimonio veteris Ecclesiæ, & ritibus in illa usitatis, hæc quatenus expressæ Christi institutioni & Paulinæ repetitioni opponuntur, eadem facilitate rejiciuntur, qua affirmantur. Nulla enim Ecclesia antiquissima licet sit, nulla illius consuetudo, inveterata quamvis, scripturæ sacræ quicquam præjudicare potest aut debet. Licet igitur annis
plus

plus ostingentis communionis sub una specie usus in quibusdam Ecclesijs fuerit, dicente Bellarmino, error tamen ille veritati in scripturis sanctis revelatæ nil derogat. Verissimum enim est Germanorum proverbium: *Tausendi Jhar varecht ist nicht ein Jhar recht.* Dimisso itaque hoc Bellar. fundamento utpote ruinoso proindeq; minus valido, ad argumentum ab incommodis desumptum properamus.

30. *Quintum* itaq; communiouis sub una specie argumentum mutuatur *Bellar.* cum affectis *Becano, Coste-*
ro, alijsq; ab incommodis? *Primum* incommodum est, +
impossibilitas implendi legem istam in ijs locis, ubi sit
populus valde numerosus & unus tantum sacerdos ut
sæpe accidit in frequentissimis pagis. Resp. 1. ratio hæc
procedit à particulari, unde firma non deducitur ar-
gumentatio. Quid enim de alijs pagis tanta hominum
frequentia non instructis dicendum, num ergo ijs Lai-
cis usum calicis benedicti adversarij concedent? 2. ubi
numerosus est populus ibi non unus solum constitua-
tur Ecclesiæ minister; sed duo, imò plures; numerosus
enim ille populus, quot habet ministros corporis? sit
ergo quoq; sollicitus de ministeris animæ. 3. Et quam-
vis confitentes ac communicantes unâ aut duabus ho-
ris actum illum sacrum absolvere nequeant, plures ad-
dant. Rebus sæpius nihili & nauci multum temporis
impendimus, cur non rei huic sacre aliquot horas, imo
si necessum sit aliquot dies tribueremus? Jugis sacro-
rum meditatio est hominis verè Christiani infallibilis
nota vide *Psal. 1. v. 1. Luc. 2. v. 37.* Quæ forsan hic præ-
supponitur auricularis omnium peccatorum, in specie
juxta omnes circumstantias commissorum, etiam oc-
cultissi-

cultissimorum & tantum adversus duo ultima Decalogi præcepta patratorū, accuratissima recensio, cui actui multum temporis tribuendum, illam tanquam rem impossibilem, conscientiarum Carnificinam, & in meritum Christi injuriosam, remissionemq; peccatorum, reddentem dubiam, meritò improbamus. Atq; tantum de primo incommodo.

31. *Secundum* incommodum est irreverentia sanctissimi sacramenti. Semper enim Ecclesia diligentissimè cavet ne mica aliqua consecrati panis in terram caderet. Resp. incommodum hoc ex falsâ Transubstantiationis hypothese procedit. Quæ sublata incommodum hoc facile tollitur: Sacramentum enim extra usum à Deo institutum non habet rationem sacramenti. Cogitet autem homo Christianus, cui sanctissima Christi institutio curæ cordiq; est, an non major sit irreverentia, scienter & volenter ab expressa Christi testamentaria institutione morte comprobata recedere, irreverentiâ aliquâ involuntaria. Et num soli Laici, ita sunt irreverentiales, annon idem contingere posset clericis? numne similiter circa primam sacramenti speciem irreverentia aliqua, ut dicente *Bellar.* mica aliqua panis in terram caderet, admitti potest, annon propterea & hæc species esset intermittenda, Christi q; testamentaria institutio planè abroganda!

32. Quamvis autem quidam Laicorum adeo propiani essent ut sine ulla reverentia sacratissimo hoc epulo uterentur, hinc tamen S. Coenæ integritati nil

C

de-

destraheretur. verè enim dicente *August. Libr. 3. cont. Don.*
cap. 14. fieri potest, ut homo habeat integrum sacramen-
tum, & perversam fidem. Nam sicuti hominum incre-
dulus fides Dei non evacuat *Rom. 3. v. 3.* ita hominum
irreverentia substantialia sacramenti Coenæ non de-
struit, nec immutat. Illa etenim sicuti ab homine nudo
non dependet, ita ab homine destrui tolli nequeunt.

33. Et licet, juxta *Bellar.* in senibus debilibus &
rusticis illa irreverentia & effusio imprimis metuenda,
quid hoc ad alios? num illi culpam alienam luere de-
bent. Annon omniscius Christus quem nihil latet. *Act.*
15. v. 18. Joh. 2. v. 25. c. 21. v. 17. illud periculum prævidit,
ac ea propter in gratiam Laicorum sive potius senum
debilium & rusticorum, peculiarem Coenam instituit?

34. *Bellar.* rationem hanc ultimam elisurus Re-
spondet, Christus quidem sub duplici specie, commu-
nionem sub utraq; instituit, sed non jussit dari omnibus
sub duplici. Sed quid hoc est respondere Christus insti-
tuit sub duplici specie sed non jussit dari sub duplici.
Certè qui aliquid instituit, ita prout instituit, etiam ju-
bet fieri. Annon verba: facite, bibite, sunt verba juben-
di & imperandi confer quæ superiori disputat. *Thef. 13.*
hac de re dicta sunt.

35. Ut ergo rationem hanc *Bellar.* tandem conclu-
damus, meritò cum *Dni D. Bald.* ex tractatu Becano
Jesuitæ opposito de communione sub utraq; specie *p.*
224. 225. dicimus: Cogitent omnes pij, num admini-
strantium incuria, aut fumentium irreverentia tanti sit,
propter quam tot pij & religiosi Christiani à Calice
arcendi institutio sacramenti mutilanda sit? Cautione
itaq; opus est in hoc sacro non prohibitione, aut mutilatione

latione sacramenti, propter unius vel alterius irreverentiam aut incuriam.

36. *Tertium* Bellar. ut & aliorum incommodum est, quia multi abhorrent a vino, & vel natura abstemij sunt vel educatione. Resp. 1. si hypothesis Transubstantiationis vera esset ratio hæc non militaret. vide quæ supra hac de re *Thef.* 23. dicta sunt. 2. procedit incommodum hoc à particulari. Quæ enim consequentiæ ratio: aliqui in Ecclesia sunt abstemij. Ergo tota Ecclesia Laicorum privari debet calice Eucharistico in remissionem peccatorum effuso?

37. Et licet quidam abstemij sint, ut ordinariè vinum non bibant, experientia tamen multarum rerum, magistra locuples testis est illos ipsos abstemios tantillum vini quantum huic usui sufficit delibare posse. Ponamus autem Casum, esse aliquem ita abstemium, qui ne guttam quidem vini degustare posset. Huic homini factus est ut plane à S. Cænæ usu abstineat, quam ut S. Cœnam vulnèrata conscientia, contra institutionem, Christi mutilatam usurpet. Deficiente igitur hoc fidei alendæ & corroborandæ remedio, talis abstemius diligentius ac frequentius, verbum Dei audire, legere, (nam etiam ex verbo Dei lecto fides est *Apoc. 1. v. 3.*) meditari, & beneficia Christi nobis acquisita assidue considerare debet. Hoc pacto fidem suam languidam confirmare potest. Insuper & illud August. crede & manducasti, sapius meditabitur; tum & quod non unda sacramenti alicujus privatio, sed contemptus aliquem damnet, expendet.

38. *Quartum* Bellar. incommodum est, vini penuria. Verba Jesuitæ hæc sunt. si quidem in multis regionibus

nibus vinum non crescit & quod aliunde adfertur, partim summo pretio emitur, partim non diu conservatur: ex quo oporteret plurimos, aut nunquam aut rarissimè communicare, si non posset fieri communio sub una specie. Resp. ejusdem cum reliquis incommodum hoc est farinae, itidem enim à particulari procedit: multis in locis datur vini penuria. Ergò alijs in locis ubi datur vinum in copia, sacramentum sub una specie dispensaridebet!

39. Negamus autem, imo pernegamus jam in terrarum orbe inveniri locum, quo tantillum vini ad S. Coenæ usum necessarij beneficio navigationis transportari (licet multis in regionibus vinum haut crescat) non posset. Fingamus autem esse aliquem locum talem, quid ibidem fieret de clericis, num & illi sub una specie propter vini defectum communicare deberent?

40. Quæ Bellar. de summo vini pretio addit Resp. breviter, fatius est in hoc casu, ut perdatur pretium, quam ut Christi periclitetur sacramentum. In res sæpe vilissimas magnos facimus sumptus cur non multo magis in negotio nostræ salutis promovendo idem factitaremus. Quod attinet Laicos in illis locis ob vini defectum rarissimè communicaturos Resp. præstat Laicos vel anno semel juxta Christi institutionem communicare, quam iteratis vicibus contra Christi testamentum peccare, fatius enim est semel bene agere, quam sæpissimè malè agere.

41. Incommodis hisce quatuor *Costerus in Enchirid.* p. 457. aliud subjungit inquiens: mandatum ejusmodi (de communicatione calicis benedicti) durum esset illis qui ex eodem poculo cum alijs horrent bibere: vel quod

quod metuant alterius oris infectionem: vel quod fa-
livas aliorum influxisse videant in calicem. Resp. du-
rum potius sit imò planè impium, expressam Christi in-
stitutionem ob rationes tam leves, ne quid dicam gra-
vius, deserere, si ergo delicatuli ejusmodi essent, qui
dicto, modo offenderentur, peculiari potius utantur
calice, quam ut Christi testatoris sacratissimam dispo-
sitionem violent, vel communicantium primi sint, sicq;
periculum illud non metuendum, consideret autem
mens Christiana, annon potius reatus ob mutilatum
Christi testamentum timendus, quam imaginaria talis
oris infectio! si namq; verbi Dei contemptores justa
manet poena, non sane poenæ expertes erunt, testa-
mentum filij Dei violantes.

42. Atq; hæc Bellar. Becani, Costeri aliorumque
primaria communionis sub una specie, sunt argumen-
ta, quibus alij addunt rationes suspirijs magis ac lacry-
mis, quam refutatione dignas, utpote quod *Eccius* de
filij Eli ex *1. Sam. 2. v. 36.* dicit quod petituri sint unam
partem sacerdotalem, nimirum buccellam panis. Item
quod *Matt. 6. v. 11.* dicatur panem nostrum da nobis
hodie. Ergo concludit S. Coena sub una specie di-
spensanda. Nisi res esset seria æternam nostram salu-
litem concernens, dicerem cum poëta: spectatum ad-
missi, risum teneatis amici. At quia rei hujus sublimi-
tas & debita reverentia risum non admittit, inverto
versum poëtæ ajens: spectatum admissi fletum tenea-
tis amici. Quod enim locum *1. Sam. 2. v. 36.* attinet agi-
tur ibidem de supplicio posteris Eli propter peccata
immittendo. Quid vero hoc ad universam fidelium
cohortem à clericis distinctam! Ad locum *Matt. 6. v. 11.*

merito quæripoffet, num clerici illam orationis Do-
minicæ partem non orent? Quod cum haut dubiè non
diffitebuntur, fynecdochicam scripturæ locutionem
etiam supra *Thef. 20.* observatam deprehendent.

43. *Gerfon* Tractatu de communione Laicorum,
urget periculum in vasorum fordidatione. In barbis
longis Laicorum, in congelatione &c. Quas rationes
recitasse est refutasse. Nos qui cum Davide ex *Pfal. 119.*
v. 105. verbum Dei lucernam pedibus nostris statuimus,
ex eodem edocti, Christum Magistrū sequimur, nec ob
rationes tam leviculas ab institutionis Christi norma,
abduci nos patimur, Deum Trinunum rogitantes, ut in
veritate, etiam in hoc religionis nostræ capite agnita,
constantes nos ad vitæ usq; finem conservare, errores
verbo patefacto repugnantes detegere velit, quo tan-
dem illud Paulinum ex. 2. *Tim 4. v. 7.* certamen bonum
certavi, cursum consummavi, fidem servavi, ovantes
vitam hanc cum altera æterna commutaturi, concinere
valeamus. Amen.

Joh. 8. v. 31.

Si in sermone meo manseritis verè discipuli mei
estis.

COROLLARIUM

Ne pagella aliqua remaneret vacua, placet ex
Jesuita Becano Tractatu de communione sub u-
traq; specie p. 354. responsionem aliquam ad argu-
mentum nostrum considerare. Argumentum
est ejusmodi ex *Luc. 22. v. 19.* Quicquid
Christus modo imperativo in suam commemora-
tionem jubet fieri. Illud à nobis nequaquam debet,
aut salva conscientia potest omitti. At utriusq; spe-
cici

ciei sumptionem Christus modo imperativo in suam
commemorationem iussit fieri. Ergo. Respondet Je-
suita, nos nihil inde contra se suosq; evincere, quod
hoc pacto ostendit. Nam illa verba: Hoc facite in
meam commemorationem, non habentur, inquit,
nisi apud Lucam & Paulum. Ceteri Evangelistae
ea omisserunt. At tam Lucas quam Paulus ponit illa
post sumptionem panis, non autem sumptionem cali-
cis. Ergo ex illis non potest colligi praeceptum de sum-
ptione calicis. Frustra ergo fatigant se adversarij.
Dicent forte, tamen si post sumptionem panis sint po-
sita, tamen repeti oportere post sumptionem calicis.
At unde hoc constat? sanè Lucas non repetivit. Pau-
lus repetivit quidem sed cum hac moderatione; hoc
facite quotiescunq; bibetis etc. At cum hac modera-
tione, non continent praeceptum de sumptione calicis,
sed tantum de commemoratione mortis & passionis
Christi. Haec Becanus qui responsionem hanc conclu-
dens sub finem §. 8. allegati loci ait: condoleo simpli-
cioribus, qui tam misere ab adversarijs illuduntur.
Verum mi Becane, verte corium & fiet Calceus. U-
trum nos an verò vos, praesertim qui Jesuitae auditis
simplioribus illudatis, licet inter cordatos ac verbi
divini amantes jam constet; revelabit tamen id a-
liquando plenè dies, quo illustrabuntur occulta tene-
brarum 1. Cor. 4. v. 5. Iudicet, sed absq; affectu,
qui judicare potest, ane illi haeredibus imponant,
qui

qui dispositionem alicujus Testatoris salvam & in-
tegrā conservant, ac juxta eandē bona legata distri-
buunt: an vero hi heredes pessimē defraudent, qui te-
stamentaria seposita dispositione juxta humani inge-
nij placitū hereditatē alijs conferūt, prius Lutherani;
posterioribus magna audacia faciunt pontificij, utri re-
ctius agant verbum Christi quod locutus est indicabit.
Job. 12. v. 48. Responsioni autem Becani ut aliquid
reponamus, breviter tamen, pro spacij relicti angu-
stia, fas est, dicimus ergō mandatum: Hoc facite in
meam commemorationem. Utriusque speciei ratione in-
tentionis Christi additum esse, ut vel ex solo Paulo I.
Cor. II. v. 25. liquidō constat. Nec est ut moderatio-
nem hic factam esse per vocem *ἵνα* Becanus excipi-
at vocem namque illam non habere hanc emphasin
versus subsequens: *ἵνα ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν* ma-
nifestō erigit. Ratio itaque addita Becani, de com-
memoratione mortis & passionis Christi, Elenchum
oppositorum continet. Preceptū enim hoc facite, non
tantum ad mortis & passionis commemorationem,
sed & simul ad Calicis benedicti perceptionē refe-
rendum est. Absolutē itaque precipitur ut S. Cēna u-
suri, non solum panem benedictum manducemus,
sed & *ἵνα ἡμῶν* ex calice benedicto bibamus, id autem
quotiescunquē facimus in beneficiorum Christi, me-
moriā facere tenemur. Qua de re in ipsa *ἵνα* *ἡμῶν*
agetur pluribus.

